

Priorité sowing af vintersæd efter arter og forhold på bedriften

Rettidig sowing af vintersædsarterne er en forudsætning for højt udbytte. Priorité efter arternes egenskaber og forholdene på bedriften.

I en relativt kort sæson med begrænset maskinkapacitet til sowing af vintersæd, er det vigtigt at prioritere sowing af vintersædsarterne korrekt. Det gælder specielt i år med pres på kapaciteten, eksempelvis som følge af ugunstige vejrforhold.

Bedriftsspecifikke hensyn er med til at afgøre den optimale prioritering, herunder særligt på arealer, hvor det på grund af jordtype eller beliggenhed – tidligere end på andre arealer bliver svært at tilberede et god såbed eller at nå en rettidig sowing. Der kan også være et højt ukrudtstryk i nogle marker, hvilket trækker i retning af senere sowing.

Der er altså en række praktiske hensyn, der kan gøre det sværere at prioritere mellem opgaverne i forbindelse med sowing. Mest oplagt er det, at vejret ikke tillader sowing, når kalenderen fortæller, at det er optimalt. Eller at vejret ødelægger den plan for sowing, der allerede er lagt. Følsomheden overfor vejret er langt hen af vejen bestemt af den maskinkapacitet og den jord, der er til rådighed.

Generelt gælder det for vintersæden, at så man for tidligt, vil det medføre større behov for ukrudtsbekæmpelse, større sygdomsrisiko og muligvis større risiko for udvintring. Tidlig sowing giver i nogle år et merudbytte. Ved sen sowing må forventes et udbyttestab, ligesom der også er øget risiko for udvintring i sent såede marker.

Jo senere sowing, des højere udsædsmængde bør der udsås, hvilket igen betyder at den sene sowing bliver lidt dyrere i stykomkostninger til udsæd end den tidlige. Ved at øge mængden fra tilstræbt 200 - 400 planter pr. m² i vinterhvede øges omkostningerne ved aktuelle priser med ca. 300 - 400 kr. pr. ha.

Specifikt har de enkelte vintersædsarter nogle karaktertræk, som giver mulighed for forskudte såtidspunkter:

Hvede

Kan reelt sås i hele perioden fra 1. september til 15. oktober, hvilket giver en høj grad af fleksibilitet. For vinterhvede gælder det, at det normalt er optimalt at så mellem ca. 1. og 25. september. Det helt optimale tidspunkt er afhængigt af den geografiske placering, sydlige varme lokaliteter egner sig bedre til sen etablering end nordlige, kolde lokaliteter.

Jo tidligere hveden sås, des større er risikoen for goldfodssyge. Derfor bør sowing af vinterhvede starte med 1.-års markerne. Ved tidlig sowing af 2.- eller flere- års vinterhvede kan der anvendes udsæd bejdset med Latitude.

Landsforsøgene med såtid i vinterhvede viser i de fleste år en tendens til et lidt højere nettoudbytte ved tidlig sowing af vinterhvede, men også at det kan gå galt. Det skete senest i vinteren 2009/2010, hvor det primært var de tidligt såede vinterhvedemarker der udvintrede, som følge af kraftige angreb af sneskimme.

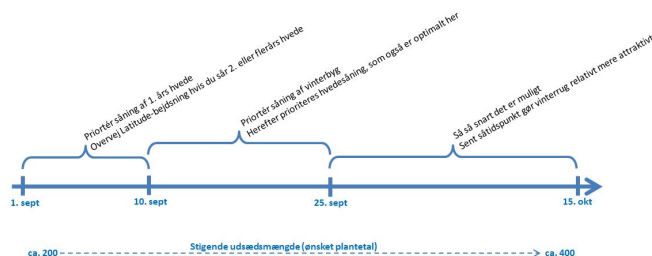
Vinterbyg

Er optimalt at så i perioden mellem den 10. og 25. september. Vinterbyggen er endog klart mere følsom end vinterhveden i sin respons på såtid og bør derfor opprioriteres i denne periode. Det bør endvidere påvirke prioriteringen, at vinterbyg på mange bedrifter giver netop det forspring i høstperioden, der muliggør efterfølgende etablering af vinterraps. Med andre ord – sowing af vinterbyg i efteråret 2012 kan være en forudsætning for høst af vinterraps i 2014.

Vinterrug og til dels også vintertriticale

Er de mindst følsomme vintersædsarter i relation til såtid. Ved sen sowing af vintersæd kan 2. års eller flerårs vinterhvede til foder erstattes af vintertriticale eller –rug på egnede jorde.

I figur 1 gives et eksempel på en overordnet prioritering af sowing i perioden fra 1. september til 15. oktober.

oktober.

Figur 1. Overordnede prioriteringer og hensyn i forbindelse med sowing af korn i perioden fra 1. september til 15. oktober. (Klik på figuren for bedre opløsning.)

I tabel 1 gives mere specifikt forslag til rækkefølge og udsædsmængder ved sowing af vintersæden.

Tabel 1: Prioriteringsrækkefølge og ønsket plantetal pr. m², ved forskellige såtidspunkter.

	Rækkefølge 1. september 20. september 10. oktober			
1. års vinterhvede	1	200	300-350	450
Vinterbyg#	2	250*	300-350	-
Vinterhvede efter korn	3	-	300-350	450
Triticale	4	200	250-300	350
Rug	5	175-200	250-300	300

*fra 10. september, # på lerjord eller ikke-optimalt såbed øges plantetallet med 50 planter pr. m².